

ادبیات فارسی (۳)

سؤالات امتحانی هماهنگ کشوری - شهریور ماه ۱۳۸۷

الف) معنی و مفهوم شعر و نثر:

- ابیات و عبارات زیر را به نثر روان برگردانید.
 ۱- شب طره ی پرچم سیاهت.
 ۲- خود گنبد چنگی به دل نمی زد.
 ۳- ولادت روزگاری از گوهر نور بود.
 ۴- کبوتران هر یک خود را می کوشیدند.
 ۵- بوسهل زوزنی بر خشم خود طاقت نداشت ؛ بر خویشان می ژکید.
 ۶- اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده است.
 ۷- این کیسه ها به پدر و پسر باید داد تا خویشان را ضیعتکی حلال خرد و فراخ تر بتوانند زیست.
 ۸- ز نیرنگ زالی بدین سان درست
 وگر نه که پایت همی گور جُست
 ۹- زرین قبا ، زره زن از ابر سحرگهی
 کان جا چو پیک بسته قبا می فرستمت
 ۱۰- خاک سیه بر سر او کزدم تو تازه نشد
 یا همگی رنگ شود یا همه آوازه شود
 ۱۱- حق - تعالی - چون اصناف موجودات می آفرید وسایط گوناگون در هر مقام بر کارکرد و در آدم گنج معرفت تعبیه کرد.

ب) لغت

- ۱- از ما قدرت مداران هفت خط بعید است.
 ۲- او در عین ایجاز ، حق مطلب را ادا کرده است.
 ۳- رستم چند بار به الحاح از شاهزاده خواست.
 ۴- این چه زاز است و چه کفر است و فشار؟
 ۵- آگه می افتادین کی توئون می داد؟
 ۶- ققنوس همه را طعمه ی شراره های سیال خود کرد.
 ۷- آن موش را زبرا نام بود ، با دهای تمام
 ۸- ملایکه در آدم تفرس می کردند.

پ) خودآزمایی

- ۱- در بیت زیر مقصود از « تقصیر » چیست؟
 بنده همان به که ز تقصیر خویش
 ۲- در عبارت « زمان که بخشنده بود ، موهبت های خویش را تباه می سازد » منظور از « موهبت ها » چیست؟
 ۳- از عبارت « مشتی رند را سیم دادند که سنگ زنند » چه پیامی درباره حسنک وزیر می توان استنباط کرد؟
 ۴- منظور شاعر از مصراع دوم بیت زیر چیست؟
 « نسوزد جان من یک باره در تاب
 ۵- این عبارت « صبح ، دو مرغ رها / بی صدا / صحن دو چشمان تو را ترک کرد » بیانگر چه مفهومی است؟
 ۶- عبارت « مرا نیز از عهده ی لوازم ریاست بیرون باید آمد » یعنی چه؟
 ۷- مصراع اول در بیت « قابیلیان بر قامت شب می تنیدند / هابیلیان بوی قیامت می شنیدند » بیانگر چه مفهومی است؟
 ۸- در بیت زیر منظور شاعر از « دریادلان » و « پا در رکاب داشتن » چیست؟
 « دریادلان راه سفر در پیش دارند
 پا در رکاب راهوار خویش دارند »
 ۹- مصراع « خون ، شهیدان را ز آب اولی تر است » به کدام موضوع درباره شهید اشاره می کند؟

ت) دانش های ادبی

- ۱- وجود سیمرغ در شاهنامه بیانگر کدام یک از زمینه های حماسه است؟
 الف) ملی (ب) خرق عادت (ج) داستان (د) قهرمانی
 ۲- با توجه به متن زیر از داستان گاو ، زاویه ی دید را مشخص کنید:
 « زن مشدی حسن که آمد بیرون ، آفتاب تازه زده بود. اصلان گاری اش را آورده بود کنار استخر ، منتظر بود با کدخدا بروند خاتون آباد. »
 ۳- نثر کتاب « تاریخ جهانگشای جوینی » جزو نثر محسوب می شود.
 ۴- عمر خیام در تاریخ ادبیات ما به سرودن چه قالب شعری مشهور است؟
 ۵- ادبیات عرفانی ما در حوزه ی کدام نوع ادبی قرار می گیرد؟
 الف) بزمی (ب) حماسی (ج) غنایی (د) نمایشی
 ۶- نام دیگر کتاب تاریخ بیهقی چیست؟
 ۷- چه کسی کتاب « کلیله و دمنه » را از عربی به فارسی ترجمه کرده است؟
 ۸- در بیت « جانان من بر خیز بر جولان برانیم / زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم » دو آرایه ادبی نام ببرید.
 ۹- آثار زیر از چه کسانی است؟
 الف) چفته (ب) آواز گلستگ (ج) هفت اورنگ

ث) درک مطلب

- ۱- با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید:
 « ایزد که رقیب جان خرد کرد
 الف) در مصراع اول « رقیب » به چه معناست؟
 ب) در مصراع دوم منظور از « تو » کیست؟
 نام تو ردیف نام خود کرد»

- ۲- در عبارت زیر مقصود از «ذوق گسترده» چیست؟
« دروغ همه ی عمر یک نظر به زیر پا نینداختم. هنر ، این ذوق گسترده است ؛ شاهکار ، کار توست یار محمد.»
- ۳- با توجه به بیت « فراموش کردی تو سگری مگر کمان و بر مرد پرخاشخُر ، «مرد پرخاشخُر» کیست؟
- ۴- در عبارت « امیر از آن جهان آمده ، به خیمه فرود آمد و تر و تباه شده بود»
الف) فرود آمدن یعنی چه؟
ب) وضعیت امیر چگونه بود؟
- ۵- در شعر زیر «ماه» نماد چه کسانی است؟
« ماه روشنی اش را / در سراسر آسمان / می پراکند / و لگه های سیاهش را برای خود نگه می دارد»
- ۶- مفهوم کنایه ی بیت زیر چیست؟
« بر قدم او قدمی می کشید
وز قلم او رقمی می کشید»
- ۷- با توجه به بیت « هم در آن ، پابرهنه جمعی را / پای بر فرق فرقدان بینی.»
الف) منظور از «جمع پابرهنه» چه کسانی هستند؟
ب) « پای بر فرق فرقدان نهادن» کنایه از چیست؟
- ۸- در بیت « فردا که گل زخم ها را عشاق شاهد بگیرند / واحسرتا نیست ای دل ، زخمی گواه من و تو» چرا شاعر به محاکمه ی درونی خود می پردازد؟
- ج) حفظ شعر
- ۱- همچو بگشا چشم و ببین کاندرا خاک
۲- خانه ی دل ما را از کرم عمارت کن
- چند روی چو گل و قامت چون است
.....

پاسخ سؤالات امتحانی هماهنگ کشوری- شهریور ماه ۱۳۸۷

(الف) معنی و مفهوم شعر و نثر:

- ۱- شب رشته های حاشیه ی پرچم سیاه توست.
- ۲- خود گنبد جالب نبود.
- ۳- توگد انسان از فطرت پاک الهی (سرچشمه ی نور الهی) بود.
- ۴- کبوتران هر کدام برای رهایی خود تلاش می کردند.
- ۵- بوسهل زوزنی نسبت به خشم خود تسلط نداشت. (نمی توانست خشم خود را کنترل کند.) و آهسته در زیر لب از روی خشم سخن می گفت. (غرولند می کرد)
- ۶- به مناسبت آمدن (قدم نهادن) فصل بهار کلاهی از شکوفه بر سر شاخه های کوچک قرار داده است.
- ۷- این کیسه ها را باید به پدر و پسر داد تا برای خود زمین زراعتی کوچک و حلالی بخرند و بتوانند بهتر و راحت تر زندگی کنند.
- ۸- تو با مکر و حيله ی زال این گونه سالم و زنده مانده ای وگرنه باید تا به حال مرده باشی.
- ۹- از ابر سحرگاهی زرهی برای قبا ی زرینت فراهم کن. زیرا تو را همچون پیک آماده و مهیا می فرستم.
- ۱۰- کسی که از دم عیسایی تو زنده و با طراوت نشود بدبخت است. چنین کسی یا دچار زرق و برق و فریب می شود یا دچار شهرت طلبی.
- ۱۱- وقتی خدای بلندمرتبه انواع (گروه های) موجودات را می آفرید در ساختن هر چیز از واسطه یا وسیله ای استفاده کرد و در انسان گنجینه ی شناخت (روح الهی) قرار دارد.

(ب) معنی لغت:

- ۱- نیرنگ باز ، حقه باز ، توانا در کاری
 - ۲- خلاصه گویی ، کوتاه گفتن ، سخن کوتاه کردن ، بیان مقصود در کوتاه ترین لفظ و کمترین عبارت
 - ۳- پافشاری ، اصرار
 - ۴- سخن بیهوده
 - ۵- پرداخت خسارت ، تاوان ، زیادی
 - ۶- بسیار روان
 - ۷- زیرکی ، هوشمندی
 - ۸- دریافت چیزی به علامت و نشان ، دریافت به فراست ، جستجو
- (پ) خودآزمایی:
- ۱- کوتاهی در عبادت- گناه
 - ۲- محبوبیت و مقبولیت حسنک
 - ۳- امید مایه ی حیات و زندگی است.
 - ۴- نایبایی جانباز
 - ۵- من هم باید به مسئولیت و وظایف رهبری ام عمل کنم.
 - ۶- ظالمان به ظلم و ستم خود ادامه می دهند. (یا ظالمان موجب تداوم ظلم می شدند.)
 - ۷- در یادلان: رزمندگان ، مبارزان ، انقلابیون
 - ۸- شهید به خون تپیده به غسل نیاز ندارد.

(ت) دانش های ادبی:

۱- گزینہ ب ۲- دانای کل یا سوم شخص ۳- مصنوع و متکلف ۴- رباعی ۵- گزینہ ج ۶- تاریخ مسعودی ۷- نصران.. منشی ۸- جناس تام-واج آرایی- تکرار- مراعات النظیر ۹- الف) سیلویا تانزد وارنر (ب) فاطمه راکعی (ج) عبدالرحمن جامی	۱- الف) نگهبان ، محافظ ، مراقب ۲- فرش ۳- پیامبر اسلام (ص) ۴- الف) وارد شدن (ب) خیس و پریشان و آشفته ۵- افراد ایثارگر و بخشنده ۶- تقلید کردن- مورد سرمشق قرار دادن ۷- الف) عاشقان یا ساکنان سرزمین عشق یا عارفان ۸- زیرا شاهد ایثارگری ها و فداکاری ها شهدا بوده است. در حالی که خود در این فداکاری ها شرکت نکرده است.
- (ج) حفظ شعر:
- ۱- نرگس ، شمشاد
 - ۲- پیش از آن که این خانه رو نهد به ویرانی